

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 4121/2019
20.05.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божицара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у правној ствари тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Славица Глишић Полић, адвокат из ..., против туженог ББ, ради заштите од дискриминације, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3442/16 од 25.09.2017. године, у седници већа одржаној 20.05.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3442/16 од 25.09.2017. године, као неоснована.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиље за накнаду трошкова поступка по ревизији, као неоснован.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Шапцу П1 8/2015 од 20.09.2016. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се утврди да је тужени дискриминаторски поступао према тужили запосленој код туженог у периоду од око три године, почев од 01.01.2013.године, те да се забрани туженом вршење понашања које представља дискриминацију на раду према тужили и наложи туженом да са обрачунског листа плате тужиље уклони текст који гласи „неуговорени ...“ и да са интернет сајта туженог уклони податке „који се финансирају из средстава фонда“ и „седам радника у стоматолошкој служби су неуговорени“, и наложи туженом да исплаћује зараду тужили у роковима и на начин на који се врши исплата за све запослене, те којим је тражено да тужени призна и обезбеди извршење наведене забране и налога у року од 8 дана, под претњом принудног извршења. Ставом другим изреке, одбачена је тужба у делу траженог утврђења да је тужила као запослено лице код туженог претрпела злостављање на раду и да се туженом забрани вршење понашања које представља злостављање на раду односно понављање злостављања на раду, те траженог у погледу накнаде штете и објављивања пресуде. Ставом трећим изреке, обијен је захтев тужиље за накнаду трошкова поступка, а ставом четвртим изреке обавезана је тужила да туженом накнади трошкове поступка у износу од 127.800,00 динара са законском затезном каматом од пресуђења 20.09.2016.године до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3442/16 од 25.09.2017. године, одбијена је жалба тужиле као неоснована и потврђена је првостепена пресуда у одбијајућем делу о главном захтеву и одлука о трошковима поступка.

Тужилца је благовремено изјавила ревизију против правноснажне пресуде другостепеног суда због битних повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1 ЗПП које су учињене у поступку пред другостепеним судом и битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, те због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је установио да је ревизија дозвољена на основу члана 403. став 2. тачка 1) Закона о парничном поступку-ЗПП („Службени гласник РС“, број 72/11... 87/18).

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао ревизија није основана.

У поступку нема битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог закона, па нема ни повреде из става 1. овог члана на коју се ревизијом указује. Везано за члан 8. истог закона, ревизијом се оспорава оцена доказа и на тај начин оспорава утврђено чињенично стање. Другостепени суд је прихватио оцену доказа дату од стране првостепеног суда и утврђено чињенично стање, а у образложењу побијане пресуде дао оцену жалбених навода који су од значаја за одлуку о захтевима стављеним у поступку, поступајући сагласно члану 396. став 1. ЗПП. У ситуацији када прихвата чињенично стање утврђено првостепеном пресудом, као и примену материјалног права, другостепени суд није дужан да детаљно образлаже пресуду (члан 396. став 2. ЗПП). Битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, није предвиђена као дозвољени разлог за ревизију, у смислу члана 407 став 1 ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца АА из ..., ..., по занимању је зубни техничар. Као запослена на неодређено време код туженог од 04.05.1987.године, била је распоређена на послове зубног техничара током низа година и стекла је лиценцу за зубног техничара са важношћу од 15.04.2009.године до 15.04.2016.године. Уз закључени уговор о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности и више анекса закључених са туженим, тужилца је била распоређена да обавља послове зубног техничара, а од 01.10.2012.године послове зубног техничара -зубног асистента, у Здравственој станици ... и од 03.04.2013.године у Здравственој станици ... а по потреби и у Здравственој станици ....

Тужилца није побијала законитост ових аката, на законом предвиђени начин, покретањем одговарајућих судских поступака. У овом поступку, покренутом тужбом поднетом 12.08.2015.године ради заштите од дискриминације на раду, у питање се не може доводити законитост закључених анекса уговора, независно од разлога због којих поништај није тражен и чињенице да тужилца нема лиценцу за послове зубног асистента који су Правилником систематизовани у јединствено радно место са

пословима зубног техничара. Утврђено је да су и остали зубни техничари обављали послове зубног асистента, тако да то није био случај само са тужиљом, те не представља акт дискриминације. Такође, ни тужиљино повремено ангажовање да у ситуацији када се укаже потреба, превезе доктора у суседну здравствену амбуланту, у данима када је радила, у току радног времена кад није имала посла у зубној амбуланти у ..., уз њено пристајање да то чини, не може накнадно бити окарактерисано као изнуђен акт односно акт злостављања или дискриминације на раду.

Дискриминаторско поступање не представља ни то што је начелник Службе стоматологије др. ВВ имао замерки на рад тужиље, био незадовољан њеним радом и односом према раду и опходио са стриктно професионалним ставом, ставом претпостављеног који је властан да запосленом у служби којом он координира, скрене пажњу на недостатке у раду. Такво поступање не представља дискриминацију у смислу безразложног и неоправданог прављења разлике. Тужилја је поднела директору туженог захтев за заштиту од злостављања на раду 23.02.2012.године, а као лице које је теретила за злостављање навела је др. ВВ, начелника Службе стоматологије. Директор туженог др. ГГ је 12.03.2012.године издао обавештење да поступак посредовања у поступку разрешења спорног односа између др. ВВ и тужиље није успео. Пре и после тога, директор туженог је захтевима од 01.04.2011.године и 28.09.2012.године, по својим овлашћењима, тражио од тужиље да се изјасни да ли је одбила налог начелника Службе стоматологије др. ВВ да води службену евиденцију на свом радном месту, а по другом захтеву иницираном пријавом др. ДД, да се изјасни ли је одбила да асистира лекару из свог тима. По овим захтевима тужилја се изјаснила. Уследило је упозорење о постојању разлога за отказ уговора о раду, тужилји упућено 11.10.2012.године. Међутим, тужилја је задржала својство запослене, те у даљем са туженим закључила анекс уговора о раду 03.04.2013.године по којем је њено место рада у Здравственој станици ..., евентуално у ... .

Арбитру Републичке Агенције за мирно решавање радних спорова, тужилја је поднела предлог по којем је вођен поступак, окончан решењем арбитра др Зорана Радуловића од 31.05.2013.године којим је одбијен захтев овде тужиље да се утврди постојање злостављања на раду од стране послодавца, као неоснован, уз образложење да је установљено да није дошло до злостављања тужиље и да је предмет спора у ствари обим послова које је тужилја дужна да обавља по аутономним актима послодавца и уговору о раду.

Од стране Министарства здравља и Републичког Фонда за здравствено осигурање наложено је свакој здравственој установи која има организовану стоматолошку службу, па тако и туженом, да одреди колико ће запослених имати статус „уговорених“ радника који примају зараду из средстава добијених од Фонда, а колико ће запослених имати статус „неуговорених“ радника којима се плата исплаћује у зависности од извршене реализације-наплате услуга. У поступању по наложеном, директор туженог је заједно са Начелником стоматолошке службе и Главном сестром, користећи се доступним показатељима о раду, утврдио да у стоматолошкој служби од 14 запослених само се 6 запослених разврстава да прима плате преко Фонда, а остали да плату примају из средстава реализације. У запослене који плату примају из средстава реализације, сврстани су запослени са средњом стручном спремом, укључујући и тужилју, као и неколико доктора. Службено уношење података о начину

финансирања, не само за тужилу већ и за друге запослене, под знацима „који се финансирају из средстава фонда“ и „седам радника у стоматолошкој служби који су неуговорени“, не представља дискриминацију у односу на тужилу, која није издвојена од осталих запослених ни по унетим подацима, ни по стварном својству. Тако ни тиме што је у обрачунским листама за исплату зарада и других примања, од децембра 2012.године, уз остале обрачунске податке, уношена констатација Стоматологија „неуговорени“ и место рада, што не представља дискриминаторско поступање послодавца према тужили.

Не може се прихватити ни тврдња о дискриминаторском понашању послодавца према тужили, односно игнорантском ставу претпостављених који се одразио и на став других запослених према тужили. Показатеља нема да је вршен притисак на друге запослене да тужилу игноришу. Евантуално одсуство комуникације са колегама у форми избегавања разговора са тужилом, не представља дискриминаторско понашање послодавца. Такође, ни ускраћивање издавања потврде од стране синдиката, не може се сматрати дискриминацијом извршеном од стране послодавца.

Тужила је 24.01.2014. године на конститутивној седници изабрана за главног повереника Синдиката „...“ Дома здравља ББ. У обавештењу од 28.01.2015.године достављеном туженом, тужила је навела да је повереник синдиката „...“ и да не може ни по једном критеријуму бити проглашена технолошким вишком.

Тужбу у овом поступку тужила је поднела 12.08.2015.године са тражењем заштите од злостављања на раду, са којим захтевом је правноснажно одбијена, претходно донетом правноснажном пресудом, и тражењем заштите од дискриминације, са којим захтевом је правноснажно одбијена овде побијаном пресудом.

Решењем туженог од 30.12.2015.године тужили је отказан уговор о уређивању међусобних права, обавеза и одговорности као технолошким вишком. Тужила је суду поднела тужбу ради поништаја тог решења.

Код овако утврђеног чињеничног стања, ревизија није основана у побијању правилног становишта нижестепених судова да према тужили није извршена дискриминација. Забрана дискриминације на раду прописана је у члану 19. и 20. Закона о раду („Службени гласник РС“, број 24/2005...75/2014). Појам дискриминације дефинисан је члану 2. тачка 1) Закона о дискриминацији („Службени гласник РС“, број 22/2009). Основна карактеристика дискриминације и дискриминаторског поступања је неоправдано прављење разлике или неједнако поступање, односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства), у односу на лице или групе, на отворен или прикривен начин, а које се заснива на неком личном својству. Наведеним законом је у члану 16. став 1. прописана забрана дискриминације у области рада у садржини цитираној у образложењу побијане пресуде, а у члану 25. став 1. забрана дискриминације због припадности синдикалној организацији. Од стране нижестепених судова дата је образложена оцена о неоснованости тужилиних тврдњи о дискриминаторском поступању послодавца. Закључак нижестепених судова о непостојању дискриминације је чињенично и правно утемељен. Одговарајућом применом материјалног права тужбени захтев је одбијен као неоснован.

Ревизија није основана у наводима да нису правилно цењење чињенице од битног значаја и да је материјално право погрешно примењено.

Имајући у виду садржину постављеног тужбеног захтева ради заштите од дискриминације, Врховни касациони суд прихвата оцену нижестепених судова да уношењем података о извору средстава за исплату зарада запосленима који су радно ангажовани у служби стоматологије Дома здравља, није извршена дискриминација тужиље. На тај начин тужилца није доведена у неједнак положај у односу на запослене из исте службе који су као и она у истој ситуацији- да зараду примају из средстава реализације услуга. Тиме се не вређа ни лични, ни професионални интегритет лица. Пут за остварење новчаних потраживања на име зараде и других примања, не може бити парница ради заштите од дискриминације. Таква потраживања предмет могу бити засебне тужбе у редовној парници из радног односа, која се подноси надлежном основном суду.

Припадност и активност тужиље у синдикату који је основан у 2014.години, не може се доводити у везу са примењеним начином исплате зараде и догађајима који томе претходе, а ни са каквом променом става према тужилци у смислу дискриминације. Околност да је тужилци отказан уговор о раду као технолошком вишку, условила је вођење засебне парнице. Питање законитости отказа решава се у радном спору. То питање не подлеже тумачењу о дискриминацији. Дискриминаторско понашање не представља однос претпостављених према запосленој кад не прелази границу пословног односа, као у конкретном случају. Наводи ревизије о чињеницама наступелим након закључења главне расправе пред првостепеним судом, не узимају се у разматрање у поступку по ревизији. Без утицаја на исход овог спора остају наводи да поништен отказ уговора о раду и да је тужилца враћена на рад код туженог.

По налажењу Врховног касационог суда, побијаном одлуком је правилно примењено материјално право код оцене о неоснованости постављеног захтева за заштиту од дискриминације.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу првом изреке, на основу члана 414. став 1. ЗПП. Према исходу поступка, захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка је одбијен као неоснован, на основу члана 165. став 1. ЗПП.

**Председник већа - судија
Божидар Вујичић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић